

- ညးဒုင်ဗာရာဏသီတံဂမ္တိုင် သျှိက်ဗျှိက်(ဣသိတံဂ်)တုံ သိုညးဂမ္တိုင်ဂ် ဂရင်သုတ်သွန်တုံ ပှောင်ရီသရောင်ဖဇေသိ အပေါတ်ဒါန်အိုတ်တုံ ကုဂိုန်ဣသိဂမ္တိုင်ဂ် ဒါန်မဂ္တိုင်ပှုတ်အိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၁၈၀။ ပ-၅၀၇/၅၀၈။ အစွေံ။) (သရောင်ဖဇေသိ = သရပ်ဖဍုင်)

((((((((((((((((((((()))))))))))))))))

သွါသွါ

ဝေါဟာရ ‘သွါသွါ’ ဝံ ပွဲအဘိဓါန်အာဟာလီဒေဂ် ညးကုလဝ်အိပ္ပိယ(၂)သပ်ရ။ အိပ္ပိယ(၁)ဂ် ညးထွေးလဝ်ဒ်ပိုဒ်ကြိယာမဲ့တုံ ညးကုလဝ်အိပ္ပိယ v. boast ရ။ အိပ္ပိယ(၂)ဂ် ညးထွေးလဝ်ဒ်ပိုဒ်နာမ ဝိသေသနမဲ့တုံ ညးကုလဝ်အိပ္ပိယ adj. harsh, savage ရ။ ပွဲအဘိဓါန်မန်ဗျာအာထောန်သိုင်ဂ် တုန် ဝေါဟာရ ‘သွါသွါ’ ဝံ ညးထွေးလဝ်ဒ်ပိုဒ်ကြိယာမဲ့ကို သိုဒ်ပိုဒ်နာမဝိသေသနမဲ့တုံ ညးကုလဝ်အိပ္ပိယ မတုတ်သုတ်မဲ့သပ် ‘ကြမ်းကြုတ်သည်’/ ‘ကြမ်းကြုတ်သော’ ရ။

ဝေါဟာရ ‘သွါသွါ’ ဝံ မှုလအာအိပ္ပိယမတုတ်သုတ် မဒ်တံ a synonym ကောံဝေါဟာရမ္တိုင် မပ္ပံ ‘ကြံကြံ’၊ ‘ဒြိုဟ်သကာတ်’၊ ‘သကာတ်မြတ်’၊ ‘မ္ဗိုဟ်ထဒိုဟ်’၊ ‘ခေန်’ ‘သဟာသီ’ တအံဂ် တအံဂ်ရ။ ဗွဲဘာသာဗျာ မဂပ်ဂဝ်ပှောအံစေတ်အိပ္ပိယ ကောံဝေါဟာရမ္တိုင် ‘ရုန်ရင်း’၊ ‘ကြမ်းကြုတ်’၊ ‘ကြမ်းတမ်း’၊ ‘ခက်ထန်’၊ ‘ရက်စက်’၊ ‘နိုင်ထက်ကလူမှု’၊ ‘အမျက်ဒေါသကြီး’ တအံဂ်ရ။ ဗွဲအိပ္ပိယအေဂ်လိက်တုန် to be cruel, to be fierce, to be harsh, to be violent, to be savage, to be passionate, to be hot-tempered, to be tyrannical မဒ်ရ။ ‘ရီမသွါသွါ’ မွဲဂ်တုန် ဗွဲဘာသာဗျာ ‘ကြမ်းသောအဆိပ်’/ ‘ပြင်းသောအဆိပ်’/ ‘လတ်တလောသေစေတတ်သော အဆိပ်’ မဒ်တုံ ဗွဲဘာသာအေဂ်လိက်မွဲ ‘deadly poison’ မဒ်ရ။ ညိုင်ပိုသွါမွဲစိစတ်အာ ပယိုဂ်ဥဒါဟိုဂ်ဂမ္တိုင်ဗွဲသွပ်ဝံရ။

- သုတ်ဖြုံဝတ်စံင်ကုတ်ရာန်လိပ္ပန်တုန် “ယွံစ၊ ညးဗိုက်မကျင်ကျာတေမဲ့လေဝ် ထေဝ်ကွဲထးပွဲ တိတုံ သိုမပုတ် မဒလိက်ကျိအာတုံရ။ လျှဟ်မူဝတ္ထုမဲ့သွင်နံ သွံရာန်လိပ္ပန်ရောစ” သမ္ဘာသေဋ္ဌိဂ။ “ယွံဗုဒ၊ ညးဗိုက်ကျာဂ် သွါသွါမြတ်စာရောင်။ ညးဗိုက်လျှဟ်ဝံ သိုတ်ဖြုံ ချီန်ဇောတ်ဒိုင်လောန်သန် တန်ဂိုင်ကေတ်ထးပိုကိုဟံတီ” သုတ်ဖြုံဂ။ “ဒ်ရသတ်ဂ် ကော်ရစ်” (ဗဂ်ဂ။) (၅၅၀။ ၆-၃။ ပ-၁၁။ အစွေံ။) ပွဲဗျာ/ တဖန် ထိုသုငယ်မသည် ထို ရှေးအတုလျှင် အဘွားကိုဆို၏။ ထိုအခါ ထိုမြေငယ်မကို အဘွားသည် “ရှေးဦးစွာလာ သောကုန်သည်သည် ခွက်ကို မြေဗွဲပစ်၍ သွားလေပြီ။ ယခုအခါ အဘယ်ကိုပေး၍ ဝယ် ကုန်အံ့နည်း” ဟုဆို၏။ “ထိုရှေးကုန်သည်သည် ကြမ်းကြုတ်သောစကားရှိ၏။ ဤကုန်

သည်သည်ကား ရှုချင်ဘွယ်ရှိ၏။ နူးညံ့ပြေပြစ်သောစကားရှိ၏။ ထိုခွက်ကို ယူငြားအံ့လည်း မသိ” ဟုဆို၏။ “မြေးငယ်၊ ထိုသို့တပြားကား ခေါ်လော” ဟုဆို၏။ (၅၅၀။ ၁-၂၅။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မှုအေဂံလိက်/ Once again the damsel made the same request of her grandmother; and the old woman replied, “My dear, the first hawker threw our bowl on the ground and flung out of the house. What have we got left to offer now?” “Oh, but that hawker was a **harsh-spoken** man, grandmother dear; whilst this one looks a nice man and speaks kindly. Very likely he would take it.” “Call him in then.” (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-13)

- ဥပမာအားဖြင့် နှစ်ပွင့်သောရက် ဒဂုန်သရဏပိ သီမသုန်လှိုန် သျှိုက်တရတ်ပိပြကာ။ သမ္ဘာဥပမာဂ် နှိနှိုင်းဒုသီလ ဟံ့မွဲကိုသီလစာရဝတ် မန္တဂလာန် **ဒွါဒ္ဓါ** သွတ်မြတ် ညင်ရဲနဲတြုံကိုမဒ် သျှိုင်းသတိစိတ်ဖြင့်သန်။ (၅၅၀။ ၆-၆၄။ ၁-၂၀၅။ အစောံ။) ပဲ့မှုဗ္ဗာ/ တယောက်သော သာဝတ္ထိမြို့၌နေသော သီတင်းသည်သည် သုံးပါးကုန်သော သရဏဂုံတို့၌၎င်း၊ ငါးပါးကုန်သော သီလတို့၌၎င်း တည်သတတ်။ ဘုရားကို မြတ်နိုးသတတ်၊ တရားကို မြတ်နိုးသတတ်၊ သံဃာကို မြတ်နိုးသတတ်။ ထိုသီတင်းသည်၏မယားသည် သီလမရှိ၊ ယုတ်မာသော အကျင့်ရှိ၏။ အကြင်နေ့၌ မှားသောအကျင့်ကိုကျင့်၏၊ ထိုနေ့၌ သပြာတရာဖြင့် ဝယ်သော ကျွန်မကဲ့သို့ဖြစ်၏။ မှားသောအကျင့်ကို မကျင့်သောနေ့၌ကား သခင်မကဲ့သို့ဖြစ်၏။ **ကြမ်းကြုတ်**၏။ ထိုသီတင်းသည်သည် မယား၏အလိုကို သိခြင်းငှာမတတ်နိုင်။ (၅၅၀။ ၁-၂၉၆။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မှုအေဂံလိက်/ - there dwelt at Savatthi a lay-brother, who was established in the Three Gems and the Five Commandments, a devout lover of the Buddha, the Doctrine and the Brotherhood. But his wife was a sinful and wicked woman. On days when she did wrong, she was as meek as a slave-girl bought for a hundred pieces; whilst on days when she did not do wrong, she played my lady, **passionate and tyrannical**. The husband could not make her out. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-158/159)
- “ယုံဥပမာ၊ လအံတြဟံညာတ်သံ” ကျပ်တြဲဂး။ “ဒ်ကောရအံ။ သမ္ဘာအဲဒိုက်ဂ် မန္တစိတ်မယုတ် ရောင်။ ဟံ့မွဲကိုသီလ ဟံ့မွဲကိုအစာရဝတ် **ဒွါဒ္ဓါ** ကြံကြ ညင်ရဲနဲတြုံကိုအံ။ ပသာစိတ်မဒ် ဂ် သျှိုင်းသတိသန်။ ဟိုတ်ဂ်တဲ အဲဒိုက်ဟံ့ဝံတိတ်သီကွီ တီလမ္မုပိုန်ရောင်အံ” ဥပမာဂ်ဂး။ (၅၅၀။ ၆-၆၄။ ၁-၂၀၅။ အစောံ။) ပဲ့မှုဗ္ဗာ/ ထိုသီတင်းသည်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် “သီတင်းသည်၊ သင်သည် အဘယံကြောင့်လျှင် ခုနစ်ရက်ရှစ်ရက်တို့ပတ်လုံး ငါဘုရားကို စားအံ့သောငှာ မလာသနည်း” ဟုမိန့်တော်မူ၍ “အရှင်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်၏မယားသည် တနေ့သောနေ့၌ သပြာတရာဖြင့်ဝယ်သော ကျွန်မကဲ့သို့ဖြစ်၏။ တနေ့သောနေ့၌ သခင်မကဲ့သို့ဖြစ်၏။ **ကြမ်းကြုတ်**၏။ အကျွန်ုပ်သည် ထိုမယား၏အလိုကို သိအံ့သောငှာ မတတ်နိုင်။ ထိုမယားသည် နှိပ်စက်သည်ဖြစ်၍ အကျွန်ုပ်သည် အရှင်ဘုရားတို့အား စားအံ့သော ငှာ မလာ” ဟုလျှောက်၏။ (၅၅၀။ ၁-၂၉၆။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မှုအေဂံလိက်/ - the Master said to him, “Pray how comes it, lay-brother, that seven or eight

days have gone by without your coming to wait upon the Buddha?” “My wife, sir, is one day like a slave-girl bought for a hundred pieces, while another day finds her like a **passionate and tyrannical** mistress. I cannot make her out; and it is because she has worried me so that I have not been to wait upon the Buddha.” (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-159)

- ပွဲဘာဇေတဝန်ဂုံ ခမိမ္မဲ **သွီသွီ**သွတ်မြတ်တံနွံမ္မဲ၊ ပွဲဇူးပိုတ်တေကိုလေဝ် ခမိမ္မဲ **သွီသွီ** သွတ်မြတ်တံနွံမ္မဲကို။ နွံပွဲကာလမ္မဲတို့ ခမိဇူးပိုတ်ဂုံ မမိက်ကိစ္စမ္မဲညီည ဣင်စိပ်ဘာဇေတဝန် ရ။ ပွဲကာလဂုံ ခမိဗ္ဗဲတံကို သာမဏီတံကို ကောံရေဂုံကွင်ဒွင်တဲ “လှဟ်ခမိဇေကာတ်စါဝံ ကွါဒ်သွက်ရွံကောံရင်သွံဂုံ ပိုဝံညာတ်ရ” ဂးတဲ တွံဒွင်ပွဲဘာဇေတဝန်ဂုံ ခမိမ္မဲ ဖအောင် ဏာကိုခမိဇူးပိုတ်ဂုံ။ ခမိဒ်မြိဟ်စါဂုံ အာစိပ်ဒးရင်သွံတဲ သျှိုက်မျိုက်အိုတ်တျိုဟ်တဲ ကောံ ရင်သွံပွန်ရ။ ပတ်ဇိုင်ပတ်တဲကောံရင်သွံပွန်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၁၅၈။ ပ-၄၅၁။ အစွောံ။) (သွီ သွီ = သွတ်မြတ် = ဇမ်ကာတ် = ဒ်မြိဟ်) ပွဲမုဗ္ဗာ/ ထိုအခါ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ လည်း တယောက်သောရဟန်းသည် ကြမ်းကြုတ်ရုန်းရင်း၏။ နိုင်ထက်ကလူမူတတ်၏။ ဇန ပုဒ်၌လည်း တယောက်သောရဟန်းသည် ကြမ်းကြုတ်ရုန်းရင်း၏။ နိုင်ထက်ကလူမူတတ်၏။ ထိုအခါ တနေ့သ၌ ဇနပုဒ်နေရဟန်းသည် တစုံတခုသော အမှုကြောင့်သာလျှင် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်သို့သွား၏။ သာမဏေတို့သည်၎င်း ရဟန်းငယ်တို့သည်၎င်း ထိုဇနပုဒ်နေရ ဟန်း၏ ကြမ်းကြုတ်သည်၏အဖြစ်ကို သိကုန်၍ ထိုသာမဏေ၊ ရဟန်းငယ်တို့သည် “ကြမ်းကြုတ် ကုန်သော ရဟန်းနှစ်ပါးတို့၏ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းကို မြင်ရကုန်အံ့” ဟု အုတ် အုတ်ကျက်ကျက်အားဖြင့် ထိုဇနပုဒ်နေရဟန်းကို ဇေတဝန်ကျောင်းနေရဟန်း၏ ပရိဝုဏ်သို့ ပို့ကြကုန်၏။ ကြမ်းကြုတ် ကုန်သော ထိုနှစ်ပါးကုန်သော ရဟန်းတို့သည်လည်း အချင်းချင်း မြင်ကုန်၍လျှင် ချစ်ခင်ကြကုန်လျက် နေကြကုန်၏။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိကြကုန်၏။ လက် ကိုဆုပ်နယ်ခြင်း ခြေကိုဆုပ်နယ်ခြင်း ကျောက်ကိုဆုပ်နယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို ပြုကြကုန် ၏။ (၅၅၀။ ၃-၄၀/၄၁။ ညောင်ကန်။) ပွဲမုဗ္ဗာ/ - there were two Brothers, **passionate, cruel, and violent**, one living at Jetavana and one in the country. Once the country Brother came to Jetavana on some errand or other. The novices and young Brothers knew the **passionate** nature of this man, so they led him to the cell of the other, all agog to see them quarrel. No sooner did they spy one another, those two **hot-tempered** men, than they ran into each other’s arms, stroking and caressing hands, and feet, and back! (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-21)

- “ယွံကောန်၊ ပွဲပရိုက်ကာလအဲစွောံကိုညး မကျညးဂုံ ဆဲအဲမ္မဲဇကု ပွဲဂြိုပ်လျှမ္မဲသွီသွီဂုံ အဲ ဒတုံကမ္မိုင် သိုဒဒိုက်မဇ္ဇောံ သိုသျှိုက်မျိုက် လူတေယိုက်ပွိုန်အဲနူကမ္မိုင် လူတေဂယိုင်လမျိုအဲ ရောင်။ ယွံကောန်၊ ပွဲချင်မ္မိဟ်ဝံဂုံ လူတေဇိုန်ကိုလမျိုကုအဲတဲ အဲဝံဂြိုပ်တဲလမျိုတဲ အဲဝံမင် မ္မဲပိုန်ဟာန်ယဿပတ်ဂုံ ဒ်လူတေမဇိုန်ကို ပိုန်ဟာန်ယဿပတ်ကိုအဲရ။ ---။” (၅၅၀။ ၉-၂၅၉။ ပ-၇၅၁။ အစွောံ။) ပွဲမုဗ္ဗာ/ “ချစ်သား၊ ဘေးရန်တို့ကြောင့် စစ်ထိုးခြင်းမှရှုံး

သော၊ အဘော်မရှိ တယောက်ထည်းသာဖြစ်သော၊ ရေတွင်းသို့ကျ၍ ပင်ပန်းခြင်းသို့ရောက်သော ငါ့အား ဤရသေ့သည် ကြမ်းကြုတ်သော ရေမရှိသောတော၌ သနားခြင်းကိုပြု၍ ရေတွင်းမှဆယ်အံ့သောငှာ ဝီရိယနှင့်ယှဉ်သောလက်ကို ကောင်းစွာဖြန့်ကမ်း၏။ ထိုရှင်ရသေ့လက်လှမ်းခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့် ငါသည် ဒုက္ခသည်ဝန်းရံအပ်လျက်လည်း အထက်သို့တက်နိုင်၏။ ---” (၅၅၀။ ဒု-၄၂၀။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ “When all alone, in a **grim** thirsty wood, He, and no other, tried to do me good; In my distress he lent a helping hand; Half-dead he drew me up and made me stand.” (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-220) (**grim**: adj. severe; stern; merciless: ခက်ထန်တင်းမာသော။ ပြင်းထန်သော။ အကြင်နာမဲ့သော။/ ရှေ့ဆောင်အဘိဓာန်။ ဦးလွင်ဦး။)

- မိဗောဓိသတ် ဝှက်ကုန်ဖျော်ရာ ဒေါသသွတ် သွေးသွတ်မြတ် ဟိုတွေဟ်လက်ညး ဟုံဝံညှာ တာသက်သက်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၂၆၉။ ဒု-၂၆။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗျာ/ ထိုဘုရားလောင်း၏မယ်တော်သည် အမျက်ထွက်တတ်၏။ ကြမ်းကြုတ်၏။ ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းတတ်၏။ (၅၅၀။ ဒု-၄၅၈။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ His mother was a **passionate** woman, **cruel, harsh, shrewish, ill-tongued.** (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-241) (shrewish = ill-tongued = နှုတ်သီးကောင်းလျှာပါးဖြစ်သော။)
- နာဒေဝုဋ္ဌဒဒ္ဒရဂ် ဟိုတ်မုံပက္ကတိ မဒြိုဟ်သွတ်သွေးသွတ်တဂ်ရ သာဝံဟိုက်ကောဂ်ရ။ “ယံ ကော၊ ကောန်ဋှာတ်ဝံဝံဂ် ခေဗိုတ်ကွဟ်တွေဟ်လက်တပိုဂ် ဒဒိုမဒ်နာတ္တဂ်ဝံ ခေဗဟံတိ ရောင်သဒ်။ နကျာမုဟ်အေဝံ တသိုဟ်ပွေင်ကွေဗိုရဟာကော။” (၅၅၀။ ၆-၃၀၄။ ဒု-၁၄၀။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗျာ/ ဝုဋ္ဌဒဒ္ဒရဂ်သည် ကြမ်းကြုတ်သည့်၏အဖြစ်ကြောင့် ထိုသူတို့၏မထေမဲ့မြင်ပြုခြင်းကို သည်းမခံနိုင်သည်ဖြစ်၍ “အစ်ကို၊ ဤသူငယ်တို့သည် ငါတို့ကို ပုတ်ခတ်ကုန်၏။ ငါတို့၏လျင်သော အဆိပ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို မသိကြကုန်။ ငါသည် ထိုသူငယ်တို့၏ မထေမဲ့မြင်ပြုခြင်းကို သည်းခံခြင်းငှာမတတ်နိုင်။ ထိုသူငယ်တို့ကို နှာခေါင်းလေဖြင့် ပျက်စီးစေအံ့။” (၅၅၀။ ဒု-၆၀၂။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ But Culladaddara, by reason of his **fierce and passionate** nature, being unable to put up with such disrespect said, “Brother, these boys are mocking us. They don’t know that we are venomous serpents. I can’t stand their contempt for us. I will destroy them by the breath of my nostril.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book IV: p-11)
- သင်ဂမ္ဘိုင်ကျင်ကောံ ပဲ့ဖြပ်သဘင်ဝေတု ကွါဗဒ်ဂလာန်ရ။ “ယံတီလတံ၊ သုတ်ကောန်တြုသိုင် ဗောဓိကုမာဂ် ဒဇန်သဟာသီလောန်သန်သံ။ ဝမုကီဗီသကဝ်ယေဟ်ဂ် ကိုတွံပိတ်ကွေဗတ် သိုဓါမုးဝံဂ် ဩမျိုဟ်ထဗိုဟ်လောန်သန်သံ။ ဩသွတ်မြတ်လောန်သန်သံ။ ဩသွတ်မြတ်လောန်သန်သံ။” (၅၅၀။ ၆-၃၅၃။ ဒု-၂၉၀။ အစွောံ။) (သွတ်သွတ် = ဒဇန်သဟာသီ = မျိုဟ်ထဗိုဟ် = သွတ်မြတ်) ပဲ့မူဗျာ/ တရားသဘင်၌ ရဟန်းတို့သည် “ငါ့ရှင်တို့၊ ဗောဓိ

မင်းသားသည် ထိုသို့သဘောရှိသော လက်သမား၏မျက်စိတို့ကို ထုတ်စေသတတ်။ ကြမ်းကြုတ်ရုန်းရင်းစွာ နိုင်ထက်ကလူမူတတ်စွာ” ဟု စကားကိုဖြစ်စေကုန်၏။ (၅၅၀။ တ-၁၀။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ Then they raised a discussion in the Hall of Truth, saying, “Sirs, young prince Bodhi had the eyes of such and such an artisan put out. Surely he is a **harsh, cruel, and violent** man.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book V: p-105)

- တွက်ခိုအံ့ဂှ်တုန် ချေသ္မိဟ်သ္မိလောန် ချေမအောန်တကုပညာ မပွဲဂုန်ကျာ် ဂုန်ခပ် ဂုန်သင်ဂှ် လပ် ချေဟံတီ၊ ဂုန်ပုဂ္ဂိုလ်သ္မိကိလေပ် ချေဟံတီကို၊ ချေသ္မိသ္မိသ္မိသ္မိတ်မြဟ်ကြံကြလောန် ဒဇန်သဟာသီလောန်။ (၅၅၀။ ၆-၃၇၆။ ဒု-၃၆၅။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ထိုကူးတို့သည်သည် မိုက်သည်ဖြစ်သတတ်။ ဘုရားအစရှိကုန်သော ရတနာတို့၏ကျေးဇူးကိုလည်း မသိ။ တစ်ပါးကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ကျေးဇူးကိုလည်း မသိ။ ကြမ်းတမ်းရုန်းရင်း၏၊ နိုင်ထက်မူတတ်၏။ (၅၅၀။ တ-၁၁၅။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ This man (a ferryman), they say, was foolish and ignorant: he knew not the qualities of the Three Jewels and of all excellent beings: he was hasty, **rough and violent**. (The Jataka: Vol. III & IV: Book V: p-151)
- “ယွံမွဲတံ၊ ချေခွံဂှ် နဂလာန်ချေဟိုက်မွဲတံဂှ် ချိန်ညမ်တကွေရ။ ပွချေဂှ် သဒ္ဓိသ္မိသ္မိတ်တရောင်။ ညင်ရဲဖြဲဇာတ်ဂမျိ မဒိုင်ပူဇရောင်မဗ္ဗန်လပ်ဇကုချေဂှ်ကို ချေဗ္ဗန်လပ်စွဲဇိပ်ဂှ် တြံမအောန်ကိုပညာတံဂှ် သ္မိင်သတိစွဲချေသန်ရ။ အဲပရုဟ်တနဂမြင်ညာန်တဲ မဂ္ဂတိစွဲအလဇ္ဇိဂှ် ရောင်” (ဗောဓိသတ်သိုင်ဂစေံ ဂးကိုပြဝါဇကုရ။) (၅၅၀။ ၆-၃၈၄။ ဒု-၃၉၉။ အစွောံ။)
- “ယွံသ္မိင်ကလော်၊ ပဲ့ကာလအတိက်တေံဂှ် ဟိုတ်နူပျဲလပ်ခပ်သရံပိပ်တဲ မဒးကျင်ကျိန်ဒိကလော်ဒမြိဟ် သ္မိသ္မိသ္မိတ်မြဟ် ဒဇန်သဟာသီတဲ မဒးဒိကလော်ဒမြိဟ် မဒးစပျုန်မိဟ် သုင်ဆိမိဟ်ဂျိုင်တဲရ။ ပွသတ်ဂှ်ပျဲတဲ မဒးဂစိုတ်လမျိသတ်ဂှ် လုက်ဒစံဇော်ကပ်ဂှ် ပဲ့ကိုနရက်တေံဂှ် မဒးအာကျိန်ဒိရောင်။ ---” (ဗောဓိသတ်ဂး။) (၅၅၀။ ၆-၃၉၈။ ဒု-၄၅၅။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ “အဆွေ(ဘီလူး)၊ သင်သည် ရှေး၌ အကုသိုလ်ကံကိုပြု၍ ရုန်းရင်းကြမ်းကြုတ်သည်၊ သူတစ်ပါးတို့၏ အသားအသွေးကို စားတတ်သည်ဖြစ်၏။ ဤနေ့မှစ၍ ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်တို့ကို မပြုလင့်။” (၅၅၀။ တ-၂၅၅။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအင်္ဂလိက်/ So he admonished the yakkha, saying, “Friend, you did evil deeds of old, you were **cruel and harsh**, you ate the flesh and blood of others and so were born as a yakkha: from henceforth do no murder or the like:” (The Jataka: Vol. III & IV: Book VII: p-203)
- “ယွံနဲပိုကျဟ်၊ သတ္တံပဲ့လိုက်ခွံဂှ် ပိုန်ဟာန်ဒြပ်ရတ်ဂှ် ကိုမဒးဟုတ်အာကို၊ ကေင်ကာဇကုတံဂှ် ကိုဒးထောံလသာလပ်ကို ဟံဂွံပလိုခပ်မိတ်တဲ မိုင်ရီသ္မိအိုတ်ရ။ လှဟ်ကောန်အဲဇါဂှ် ကျိန်ဒိဇိကိသ္မိသ္မိတ်လောန် သေ့ဝံစွဲစွဲတုအဲတဲ အဲမကျင်စိုပ်တုအဲရောင်။ တုအဲကျိဗဒိကရုဏာ

တဲ ဗိုင်ပြင်ဗလးညိအံ” ဂစေံအသီဂး။ (၅၅၀။ ၆-၄၈၆။ ၇-၂၄၈/၂၄၉။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/
“အဆွေလိပ်၊ အချို့ကုန်သောသူတို့သည် အခြံအရံစည်းစိမ်ဥစ္စာမှ ရွေ့သည်ရှိသော်၎င်း၊ မိ
မိအမူမှ ချော်ချွတ်သော်၎င်း အဆွေခင်ပွန်းတို့အား သနားခြင်း၌ တည်ကုန်၏။ ငါ၏သား
တို့သည် ကျင့်နာကုန်သည်ဖြစ်၍ ငါသည် သင့်ကို ကိုးကွယ်ခြင်းကိုပြု၍ လာသည်ဖြစ်၏။
ငါ၏အကျိုးစီးပွားကို ကျင့်ကုန်လော့။” (၅၅၀။ ၈၇-၂၃၇။ ညောင်ကန်။) (ဒဒိက်သ္မိသ္မာ
= ကြီးမားပြင်းထန်သောဒုက္ခ)

• “ယွံသိုင်မပြ၊ ဓဝသီလဂ်ရောင် မဒ်မိတ်မပြလောန်ရ။ ပဲ့လိုက်ဝံ သီလဟောင် မဟဲ့ကု်ပွောအံ
စတ်ရ။ ဖြံ့မုံ့ကိုချီမဇ္ဈိဇ္ဈိန်ဂ် ဓိန်ဒ်ကို ညေံဟံဝံပြိုက်ညးမွး ဒ်ဖြံ့မုံ့ကိုသီလရောင်သူးတဲ
ထိုင်သးတ်ရ။” (၅၅၀။ ၆-၈၆။ ၁-၂၇၅။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ “မြတ်သောမင်းကြီး၊ ကြား
ရသည်ကား လောက၌ သီလသည်သာလျှင် ကောင်း၏။ သီလသည်သာလျှင် အတုမရှိမြတ်
၏။ ရူပါလော၊ ကြမ်းသောအဆိပ်ရှိသောမြေစင်လျက် မကိုက်ခြင်း မညှဉ်းဆဲခြင်းမျှဖြင့် သီ
လရှိ၏။ မညှဉ်းဆဲတတ်၊ ဤသို့သောချီးမွမ်းခြင်းကို ရသေး၏။” (၅၅၀။ ၁-၄၁။ ညောင်
ကန်။)

• “ယွံတီလမုံ့ကုပိုန်၊ တံဆုဝံဂ် မတုပ်တည်င်ရချီမဇ္ဈိဇ္ဈိန်ရောင်။ ညေံဇွော်အာတဲ မှိုဟ်စဒးညေံ
တဲ ချိုတ်အိုတ်ရ။” (၅၅၀။ ၆-၁၄၉။ ၁-၄၁၈။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ “အရှင်ဘုရား၊ ဤ
သစ်ပင်ငယ်သည် ယခုပင်လျှင် လတ်တလောသေဇေတတ်သော အဆိပ်နှင့်တူ၏။ ကြီး
သည်ရှိသော်ကား များစွာကုန်သောလူတို့ကို သတ်လတ္တံ့။” (၅၅၀။ ၁-၆၁၆။ ညောင်
ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “Sir, today this tree only suggests a **deadly poison**;
but, if left to grow, it will prove the death of many persons.” (The Jataka:
Vol. I & II: Book I: p-319)

• “ပဲ့လိုက်ဝံ သီလမွးဂ် ပြလောန်ရ။ သီလဂ်ဟောင် မဒ်ထိုက်ရ။ မူးတံပိုတ်အိုတ်ရ၊ နာ်မုံ့ကိုချီ
မဇ္ဈိဇ္ဈိန်ဂ် ယဝ်ရညေံမုံ့ကိုဓဝသီလမွး ဟံဂပ်ဂပ်ပြိုက်တ်ရ။” (၅၅၀။ ၆-၃၃၀။ ၃-၂၃၀။
အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ “သီလသည်သာလျှင် ကောင်းသတတ်။ လောက၌ သီလသည်သာလျှင်
အတုမရှိမြတ်သတတ်။ ရူပါလော့၊ ပြင်းသောအဆိပ်ရှိသောမြေကို သီလရှိသောမြေဟူ၍ မ
ညှဉ်းဆဲအပ်။” (၅၅၀။ ၃-၇၀၅။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “Power on earth
beyond compare, Virtue owns a wondrous charm: Putting on a virtuous
air, **Deadly** snakes avoid all harm.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book IV: p-
67)

• “ပြလွတ်အသပ် ညးမချူဒကောက်လဝ်ဒးရး ချိုန်ညးတံင်ပွိတ်နူကွပ်ဂ်မွး ညေံဟံဝံပွဲကွေံလမျီ
ညးဏီ။ ချီမဇ္ဈိဇ္ဈိန်တံဂ်မွး ပဲ့ချိုန်ညးမဇ္ဈိဇ္ဈိန် ပွဲဗက်ညေံမွး ညေံဟံဝံပွဲကွေံလမျီညးဏီ။
လွတ်ပင်မွးဝံဂ် ပဲ့ချိုန်မဟိုဗက်ဂ် ညေံပွဲကွေံလမျီညး ဗွဲမပြတ်ရောင်။” (၅၅၀။ ၆-၃၃၁။
၃-၂၃၃။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ “မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ်သောစကားသည် ခဏခြင်းသတ်သ

ကဲ့သို့ ထို့အတူ ကောင်းစွာသွေးအပ်သောစားသည် မသတ်တတ်။ မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ် သောစကားသည် ခဏခြင်းသတ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ လတ်တလောသေစေတတ်သော အဆိပ်သည် မသတ်တတ်။” (၅၅၀။ ၃-၇၀၉။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “They that with speech inopportune offend, Like the young cockoo meet untimely end. Nor **deadly poison**, nor sharp-whetted sword, Is half so fatal as ill-spoken word.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book IV: p-69)

- “ယုံခမီ၊ ကာမဂုန်မသုန်ပြကာမ္မံဂ် တုပ်တံရုံတုံမုဉ္ဇူသ္ဗုဒ္ဓိ မစရိဟ်စုတ်လပ်၌သံသ့တဲ က လော်ဂုမ္ပိယ မစုံလပ်ပဲ့ဋ္ဌာန်တြ ညးမတွဲဂ်ကိုရ” ဂလာန်မြဝံ ကျပ်တြဲဂးတဲ ကျပ်တွံဇာတ်အ တိက်တေရ။ (၅၅၀။ ၆-၃၆၆။ ၃-၃၃၂။ အစောံ။) ပဲ့မူဗျာ/ “ရဟန်း၊ ဤငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့မည်သည်ကား ဂုမ္ပိယမည်သော တစ်ယောက်သောဘီလူးသည် လတ်တလော သေစေတတ်သော အဆိပ်ကိုထည့်၍ ခရီး၌ထားအပ်သော ပျားအရသာနှင့်တူကုန်၏” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ထိုရဟန်းသည် တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍ အတိတ်ကို ဆောင်တော်မူ၏။ (၅၅၀။ တ-၇၂။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ – the Master said, “These five qualities of desire are like the honey sprinkled over with **deadly poison**, and left in the road by one Gumbika.” And hereupon at the request of the Brother he told a story of the past. (The Jataka: Vol. III & IV: Book V: p-132)

((((((((((((((((((((())))))))))))))))))))))))))

သိက်

ဝေါဟာရ ‘သိက်’ ဝံ ပဲ့အဘိဓာန်အာဟာလီဒေဂ် ထွေးလပ်ဒဒ်ကြိယာဝိသေသနမဲ့တဲ ညးကိုလပ်အဓိပ္ပါ adv. how ရ။ ပဲ့အဘိဓာန်မန်ဗျာအာထောန်သိင်ဂ်တုန် ညးကိုလပ်အဓိပ္ပါယ် ‘ဘယ်ကဲ့သို့’ ရ။ ဝေါ ဟာရ ‘သိက်’ ဣဒ်ဂ် ပဲ့ခေတ်ပိုလျှာဟ်တွဲဣဒ် ညးမရပ်စပ်စကာဟံ့မဲ့တဲ ဗျာန်တို့ဒိုင်ရောင်။ ဝေါ ဟာရမန်ပိုခေတ်တွဲဣဒ် ညင်ဂွံကလေင်ဂြိုင်တိုန်ပုန်ဂ် ဝေါဟာရဂမ္ဘိုင် မဗျာန်တို့ဒိုင်တန်ဂ် ထေက် ကိုပိုဒးကလေင်ဖွံက်ပျိုင်ဒေရ။ ဝေါဟာရ ‘သိက်’ ဝံ စကာတ်ဒေ ပဲ့မသွာန်တဲ မှုအဓိပ္ပါယ် ‘ဗိုလ်’ / ‘သင်လ်’ မန်ရ။ ကုဝေါဟာရဝံ ဗိုမစကာလပ်ဒေဂ်ကို ဒုတိယစကာဒေဂ်ကို ညးမလူတ်တန် တွဟ်နဂွံသွအစာမန် ပယိုင်ဒေဂမ္ဘိုင် မကျင်နုပြကိုဟ်ကွပ်မန်မိုင်ကျိုက်တန်ဂ် အဲပျိုတ်ထွေးဏာမဲ့ သွပ်ဝံရ။

- “ယုံတုညး၊ ဇုမ္မိဟ်ဝံမဲ့ သိုင်ပရအ်ကိုပိုဒိုက်ညးစါညိအံ” ကလော်ခါဂ်ဂး။ “ယုံမွဲးတံညးစါ၊ ၆ ကုအဲ သိုလက်ကျိုက်ဒိုက်တိဝံ သိက်ပအဲဝံပရအ်ကိုမွဲးတံမာန်ရော” သိုင်ဂး။ ကလော်ခါမိင်